

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 14.6.2007
COM(2007) 332 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Gezond ouder worden in de informatiemaatschappij

Een i2010-initiatief

Actieplan inzake informatie en communicatietechnologieën voor ouderen

{SEC(2007)811}

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Gezond ouder worden in de informatiemaatschappij

Een i2010-initiatief

Actieplan inzake informatie en communicatietechnologieën voor ouderen

(Voor de EER relevante tekst)

1.	ICT voor ouderen: een sociale noodzaak en een economische opportuniteit	3
1.1.	Inleiding	3
1.2.	Het actieplan gezond ouder worden in de informatiemaatschappij	4
2.	De hindernissen overwinnen en de kansen benutten.....	5
2.1.	Begrijpen van de oudere gebruiker	5
2.2.	Zichtbaarheid op de markt en transparantie	6
2.3.	Belemmeringen van regelgevende aard	6
2.4.	Technische belemmeringen.....	7
2.5.	Toegangsbelemmeringen en gebrek aan passende oplossingen.....	7
2.6.	Andere belemmeringen	7
3.	Doelstellingen en acties van het actieplan voor ICT voor ouderen	8
3.1.	Bewustmaking en streven naar consensus	9
3.2.	Stimulerende randvoorwaarden creëren.....	9
3.3.	De introductie bevorderen.....	10
3.4.	Oriëntaties voor de toekomst	11
4.	Conclusie.....	12

1. ICT VOOR OUDEREN: EEN SOCIALE NOODZAAK EN EEN ECONOMISCHE OPPORTUNITEIT

1.1. Inleiding

De Europese bevolking vergrijsst: de levensverwachting is gestegen van 55 jaar in 1920 tot meer dan 80 vandaag. Door de pensionering van de babyboomgeneratie zal de leeftijdsgroep van 65 tot 80 jaar tussen 2010 en 2030 met bijna 40% toenemen. Deze demografische ontwikkeling vormt een serieuze uitdaging voor de Europese maatschappij en economie¹. Informatie en communicatietechnologieën (ICT) kunnen een belangrijke rol spelen bij de aanpak van deze uitdagingen.

ICT kan **ouderen** helpen hun levenskwaliteit te verbeteren, gezonder te blijven en langer zelfstandig te wonen. Er bestaan innoverende oplossingen om ouderdomsproblemen op het gebied van geheugen, gezicht, gehoor en mobiliteit op te vangen². ICT stelt mensen in staat langer actief te blijven op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Hun ervaring en vaardigheden zijn een grote troef in onze *kennismaatschappij*.

De vraag naar gezondheids- en sociale diensten zal stijgen naarmate het aantal hoogbejaarde en kwetsbare personen (de groep ouder dan 80 zal bijna verdubbelen tegen 2050), terwijl de financiële draagkracht van deze diensten nu reeds problematisch is³. Dankzij ICT kunnen de sociale en gezondheidszorg efficiënter worden beheerd en georganiseerd en ontstaan meer kansen voor innovatie op het gebied van gemeenschaps- en zelfzorg. Dit komt de **hele maatschappij en economie** sterk ten goede.

Hoewel bejaarden over een grote koopkracht beschikken en de vergrijzing een algemene trend is geworden, staat de **ICT-markt voor gezond ouder** worden in de informatiemaatschappij nog in zijn kinderschoenen en wordt de beschikbaarheid en introductie van de nodige ICT-oplossingen nog niet verzekerd. Dit komt onder meer omdat men zich onvoldoende bewust is van de kansen en behoeften van gebruikers, ervaringen onvoldoende worden uitgewisseld, de vergoedings- en erkenningsregelingen versnipperd zijn, door een gebrek aan interoperabiliteit en door de hoge ontwikkelings- en valideringskosten.

De Commissie heeft derhalve besloten een actieplan te ontwikkelen inzake **gezond ouder worden in de informatiemaatschappij**. Dit plan is aangekondigd in het kader van i2010⁴ en wordt in deze mededeling toegelicht. Doel van dit actieplan is niet alleen bejaarden een betere levenskwaliteit bieden en aanzienlijke besparingen realiseren in de sociale en gezondheidszorg, maar ook een sterk draagvlak creëren voor ICT voor ouderen. Dit actieplan is een eerste antwoord van de Europese Commissie op de Ministerverklaring van Riga van

¹ COM(2005) 658; COM(2006) 57.

² 40% van de mensen boven 75 jaar ondervinden beperkingen in hun dagelijks leven.

³ De uitgaven voor pensioenen, gezondheidszorg en langdurige verzorging zullen de komende decennia met 4,8% van het BBP toenemen. De verhouding tussen het aantal werknemers (die de uitgaven financieren) ten opzichte van het aantal bejaarden zal tegen 2050 dalen van 5:1 tot 2:1.

⁴ COM(2005) 229: i2010 ICT-initiatieven als visitekaartje "die betrekking hebben op de zorg in een vergrijzende samenleving, waarbij het gaat om technologieën die welzijn, zelfstandigheid en gezondheid bevorderen."

2006 over e-inclusie⁵ en ondersteunt het beleid van de EU inzake groei en concurrentievermogen in het kader van de herziene Lissabonagenda, de demografische ontwikkeling, werkgelegenheid, gezondheid en gelijke kansen⁶.

Voorts stelt de Commissie op grond van **artikel 169** van het Verdrag voor steun te verlenen aan een nieuw **onderzoeksprogramma van Europese landen inzake "ouder worden in de informatiemaatschappij"**.

1.2. Het actieplan gezond ouder worden in de informatiemaatschappij

Het opzet van dit actieplan is op politiek niveau en in de bedrijfswereld een draagvlak te creëren voor aanzienlijke inspanningen voor de ontwikkeling en invoering van gebruiksvriendelijke ICT-toepassingen en diensten die zijn afgestemd op de behoeften van bejaarden en ter ondersteuning van andere beleidsmaatregelen in het licht van de vergrijzing. Dit actieplan ondersteunt met name het Actieplan van de Commissie voor personen met een handicap voor de periode 2003-2010⁷.

Dit actieplan wil de marktbelemmeringen voor ICT-diensten en toepassingen opheffen en kansen bieden aan de huidige en toekomstige bejaarden door bewustmaking, de ontwikkeling van gemeenschappelijke strategieën, het wegwerken van hindernissen op technisch vlak en inzake regelgeving en de invoering, gemeenschappelijk onderzoek en innovatie stimuleren. De bestaande inspanningen worden gebundeld en aangevuld met nieuwe acties om de bestaande maatregelen te integreren, aan te vullen en te versterken. Er moet op drie domeinen worden gewerkt:

Gezond ouder worden op het werk of "langer actief blijven op de arbeidsmarkt": langer actief en productief blijven met meer arbeidskwaliteit en een beter evenwicht tussen werk en privéleven dankzij laagdrempelige ICT, innoverende oplossingen voor aanpasbare, flexibele werkplekken, ICT-vaardigheden en kennis, en de inschakeling van ICT voor opleiding (e-skills en e-learning).

Gezond ouder worden in de informatiemaatschappij: sociaal actief en creatief blijven⁸ dankzij ICT-toepassingen voor de ontwikkeling van een sociaal netwerk, alsmede toegang tot publieke en commerciële diensten, waardoor de levenskwaliteit⁹ verbetert en het **sociaal** isolement wordt doorbroken (één van de belangrijkste problemen voor bejaarden in dunbevolkte plattelandgebieden en in stedelijke gebieden met beperkte familiebanden).

Thuis gezond ouder worden: langer gezond blijven en genieten van een betere levenskwaliteit met behulp van technologie, met een **sterke** onafhankelijkheid, autonomie en waardigheid.

De Europese ICT-sector (waaronder kmo's) alsook sociale en gezondheidszorgverleners, kunnen inspelen op de talrijke aspecten van dienstverlening voor oudere klanten. Publiek-

⁵ Ministerconferentie van Riga over ICT voor maatschappelijke integratie en de ministersverklaring van Riga, juni 2006.

⁶ Resp. COM(2005) 658, op.cit, COM(2006)3 0, COM(2005) 525, rapport van de Aho-Groep; Richtlijn 2000/78/EG van de Raad, SEC(2006) 1195; COM(2003) 650.

⁷ COM(2003) 650.

⁸ Bijv. gebruik van internet 2.0 / Web 2.0; digitale TV – indien voor iedereen toegankelijk; en mobiele communicatie.

⁹ In het kader van **2007**: het Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen.

private samenwerking kan bijdragen tot de grootschalige validering van de aanvaarding door gebruikers en de rendabiliteit van nieuwe oplossingen.

Indien Europa tijdig een antwoord vindt op de uitdagingen en erin slaagt de technische problemen, regelgevingskwesaties en gedragshindernissen te overwinnen, kan ICT voor gezond ouder worden uitgroeien tot een drijvende kracht voor jobs en groei¹⁰ en tot een bloeiende *leidende Europese markt*¹¹.

ICT voor gezond ouder worden: een sociale noodzaak en een economische opportuniteit
De informatiemaatschappij biedt ouderen de kans – waar en wanneer zij dat wensen – volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijk en economisch leven en actief te blijven als mondige burgers. Voorts biedt de sector winstperspectieven aan bedrijven en de economie en aan de maatschappij in haar geheel.

2. DE HINDERNISSEN OVERWINNEN EN DE KANSEN BENUTTEN

2.1. Begrijpen van de oudere gebruiker

De markt voor ICT-producten en diensten voor ouderen staat nog in de kinderschoenen. Een laag markt bewustzijn en beperkte zichtbaarheid, het ontbreken van normen en interoperabiliteit en onzekerheid over de duurzaamheid van de bedrijfsmodellen staan haar ontwikkeling in de weg. Versnippering leidt tot een veelvoud aan dure oplossingen. Ethische kwesaties en een algemeen gebrek aan coördinatie, aan samenwerking tussen gebruiker en industrie en aan gemeenschappelijke strategieën remmen de groei van de markt af. Bij de aanpak van deze hindernissen – en het benutten van de kansen – **moet** de gebruiker centraal staan. Twee gebruikerskenmerken worden hierna uitgediept.

Oudere mensen bevinden zich soms in een **relatief zwakke positie** wanneer ze met nieuwe technologieën worden geconfronteerd. Dit kan te maken hebben met hun persoonlijke situatie (inkomen, opleiding, woonplaats, gezondheid, fysieke beperkingen en geslacht), de complexiteit van de technologie, of de bemiddeling door professionele hulpverleners (dokters, revalidatiedeskundigen, deskundigen inzake zelfstandig wonen of specifieke aanpassingen aan de woning en op het werk), formele en informele zorgverleners, en familieleden. Bovendien zijn producten en diensten vaak niet aangepast aan de specifieke behoeften van oudere gebruikers of niet naar behoren beschikbaar waardoor het gevoel van frustratie en afhankelijkheid toeneemt. Indien geen maatregelen worden genomen, zullen toekomstige bejaarden, gelet op de snelle technologische ontwikkeling, ook in deze situatie terechtkomen.

De procedures die aan de basis liggen van de vergoedings- en verzekeringsregelingen in het kader van de sociale en gezondheidszorg zijn vaak complex. Wanneer ze tekort schieten, kan een bejaarde zich volkomen machteloos voelen.

Een compenserende en belangrijke trend in de ICT is '**user empowerment**'. Oudere gebruikers kunnen zich veel beter dan ooit tevoren informeren en daardoor in toenemende mate zorgen voor hun eigen gezondheid, conditie en onafhankelijkheid met behulp van informatie van het internet, themakanalen op televisie, ICT-toepassingen in het dagelijkse leven en persoonlijke gezondheids- en fitnessoplossingen. In diverse landen worden de zorg-

¹⁰ Netwerk voor zilveren economie

¹¹ Aho Rapport, *op. cit.*

en verzekeringssystemen bovendien herzien om de kosten te beheersen en de kwaliteit en efficiëntie te verbeteren en wordt de verantwoordelijkheid verschoven van de regering naar de burgers en de private sector.

2.2. Zichtbaarheid op de markt en transparantie

Een **gebrek aan bewustzijn** bij een deel van de Europese ICT-sector¹², tussenpersonen en eindgebruikers van ondersteunende technologieën is een belangrijke reden waarom tot dusver onvoldoende wordt ingespeeld op de behoeften van de ICT-markt voor ouderen.

Oudere gebruikers zijn vaak niet goed op de hoogte van mogelijke oplossingen. Systematische overzichten en vergelijkende onderzoeken van de beschikbare technologieën om de gebruiker te informeren zijn schaars. Zelfs de kennis over gebruiksvriendelijke toegankelijkheidsoplossingen van algemeen gangbare technologieën voor het werk loopt sterk uiteen. Toepassingen voor de ondersteuning van telegezondheidszorg en thuiszorg zijn beproefd maar nog niet verspreid omdat potentiële gebruikers, bijvoorbeeld lokale overheden, onvoldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden die ze bieden.

De bedrijfswereld heeft nog steeds geen goed beeld van de verschillende behoeften van bepaalde groepen gebruikers, die worden verklaard door sociaaleconomische factoren, geslacht, inkomen waardoor de toegang tot ICT beperkt wordt, persoonlijke attitude en gevoeligheid ten opzichte van ICT, en zelfs de levensstijl. Bedrijven en lokale overheden handelen nog steeds volgens het trial and error-principe. Omdat **marktontwikkelingen niet op een systematische manier worden benaderd**, lopen **de kosten** voor onderzoek en marktvalidatie op. Het **gebrek aan transparantie** van de toepasselijke regels en wetgeving, zoals steunregelingen voor innoverende oplossingen, benadeelt zowel gebruikers als de bedrijfswereld en drijft de kostprijs van oplossingen op.

Bij marktontwikkelingen **ontbreekt** het meestal ook **aan uitwisseling van praktijkervaringen**. Zo bestaan er bijvoorbeeld geen modeltoepassingen van slimme huizen waar bejaarden zelfstandig kunnen wonen, noch van een aangepaste werkplek. Door de gefragmenteerde benadering van risicodeling en een gebrek aan vooruitziende introductiemaatregelen (waaronder een innoverend aankoopbeleid) blijven innoverende goede praktijken vaak beperkt tot kleinschalige toepassingen. De beperkte verspreiding van de technologie, het gebrek aan bewustzijn inzake rendabiliteit en aanvaarding door de gebruiker van innoverende diensten, en technologische knelpunten (interoperabiliteit) remmen de investeringen af.

2.3. Belemmeringen van regelgevende aard

De tenuitvoerlegging van de **bepalingen inzake handicaps** van de richtlijnen betreffende de regelgeving inzake elektronische communicatie verschilt van lidstaat tot lidstaat. Deze verschillen maken het voor gehandicapten – vaak oudere mensen – moeilijker om toegang te krijgen tot communicatiediensten en er gebruik van te maken en zorgt voor een versnippering van de markt voor toegankelijke technologieën.

Het gebrek aan **gemeenschappelijke normen** en conformiteitsbeoordelingsprocedures belet bestaande en nieuwe diensten en technologieën zoals slimme huizen, geïntegreerde ICT-

¹² 48% van de mensen ouder dan 50 vinden dat de huidige ICT-apparatuur en diensten onvoldoende zijn afgestemd op hun behoeften - Senior Watch.

systemen voor sociale en gezondheidszorg en ondersteunende technologieën de massaconsument te bereiken en kansen te creëren inzake concurrentievermogen.

De verschillen tussen de **vergoedingsregelingen** in het kader van de sociale en gezondheidszorg in de lidstaten en onzekerheid over de wettelijke voorschriften inzake medische certificering van op ICT gebaseerde diensten (zoals telegeneeskunde en zelfstandig wonen) beperken de mogelijkheden voor collectieve verzekeringsregelingen om de aanloopkosten voor deze diensten te drukken en remt hun ontwikkeling en verspreiding af.

2.4. Technische belemmeringen

De **toegang tot en de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid** van apparaten en diensten zijn een absolute voorwaarden om innoverende diensten ingang te doen vinden in de vergrijzende samenleving. De gangbare ICT-producten en diensten zijn meestal niet afgestemd op de behoeften van oudere mensen, bijv. de behoeften die voortvloeien uit diverse ouderdomsbependingen. De markten zijn geneigd de behoeften van oudere gebruikers over het hoofd te zien: er zijn weinig richtsnoeren, vrijwillige noch verplichte en ook het regelgevingskader is beperkt.

Om een technologische oplossing te vinden voor eindgebruikers moeten vaak diverse diensten en apparaten worden gecombineerd en aan elkaar gekoppeld. Voor de meeste eindgebruikers is dit te ingewikkeld¹³. De markten krijgen niet de nodige stimulansen om de **interoperabiliteit en modulariteit** van diverse diensten en apparaten te waarborgen, waardoor de kosten worden doorgeschoven naar de eindgebruiker, geen schaalvoordelen bestaan en de interne markt voor ICT en gezond ouder worden wordt belemmerd.

2.5. Toegangsbelemmeringen en gebrek aan passende oplossingen

De voordelen van de informatiemaatschappij dreigen in het bijzonder voorbij te gaan aan bejaarden omdat zij vaak niet over een **basistoegang** tot communicatienetwerken beschikken, bv. breedband en informatietechnologie. Slechts 10% van de mensen ouder dan 65 gebruiken regelmatig internet, tegenover een gemiddelde van 47% voor de EU25¹⁴. De redenen voor de beperkte toegang zijn meestal een gebrek aan motivatie, financiële middelen, digitale vaardigheden en een gepaste opleiding.

Op dit moment investeert de markt onvoldoende in innovatie voor zinvolle en betaalbare oplossingen voor ouderen, zoals geïntegreerde en gebruiksvriendelijke diensten voor een zelfstandig en gezond leven. De **vicieuze cirkel** van onvoldoende aangepaste oplossingen, een te beperkt bewustzijn, het gebrek aan schaalvoordelen en normen alsmede aan duurzame bedrijfsmodellen, waardoor onvoldoende wordt geïnvesteerd in onderzoek en innovatie, moet worden doorbroken.

2.6. Andere belemmeringen

Oplossingen kunnen slechts voordelen opleveren indien de gebruikers toegang hebben tot de belangrijkste ICT-instrumenten, over de gepaste opleiding en motivatie beschikken en een aantal **ethische en psychologische kwesties** goed worden aangepakt. Er bestaan geen

¹³ bijv. de combinatie van ondersteunende en gangbare technologieën.

¹⁴ Eurostat, 2006 communautaire enquête betreffende het ICT-gebruik door gezinnen en individuele personen.

specifieke referenties voor ethiek in de ICT voor bejaarden, bijvoorbeeld om de menselijke waardigheid en autonomie te beschermen wanneer een bepaalde mate van toezicht en interventie vereist is.

Door de **versnipperde vraag en aanbodzijde** kampt ICT voor ouderen met een uitgesproken gebrek aan coördinatie. De situatie is lichtjes verbeterd in de grootste bedrijven (ICT, gezondheid) door het ontstaan van nieuwe groepen, maar de sector van de ondersteunende technologie blijft sterk versnipperd. Consumentenorganisaties in Europa zijn nog steeds kleiner dan vergelijkbare organisaties in bijvoorbeeld de VS en Canada, waardoor ze minder invloed hebben in partnerschappen met de bedrijfswereld en de overheid.

Het **gebrek aan coördinatie en samenwerking** tussen marktactoren over de hele dienstverleningsketen is een van de belangrijkste oorzaken van deze belemmeringen. Samenwerking tussen de bedrijfswereld, gebruikers en de overheid is essentieel om tot een sterk bewustzijn en grote zichtbaarheid te komen, de rendabiliteit te verbeteren, de transparantie te verhogen met begrip voor de behoeften van gebruikers, oplossingen te vinden voor interoperabiliteitsproblemen, de regelgeving onderling af te stemmen, risico's te delen op het gebied van onderzoek en innovatie en, in het algemeen, toe te zien op de vooruitgang.

Een aantoonbaar potentieel

- Europeanen ouder dan 65 beschikken over een vermogen en inkomen van meer dan 3000 miljard euro.
- De omvang van de markt voor toepassingen in intelligente huizen (leeftijdsgelinkte assistentie bij boodschappen, kleding, zelfstandige verplaatsingen) zal tussen 2005 en 2010 verdrievoudigen, van 13 tot 37 miljoen mensen.
- In 2005 waren er 68 miljoen personen met een leeftijdsgelinkte fysieke beperking. Dit aantal zal toenemen tot 84 miljoen in 2020.
- Kortere ziekenhuisopnames dankzij mobiele gezondheidsbewaking kunnen alleen in Duitsland reeds een besparing van 1,5 miljard euro per jaar opleveren.
- In het kader van onderzoeksprojecten van de EU is technologie ontwikkeld voor gepersonaliseerde routegeleiding; thuiszorg en gezondheidsbewaking en -advies van op afstand; intelligente alarmsystemen; natuurlijke interfaces voor toegankelijke ICT.

3. DOELSTELLINGEN EN ACTIES VAN HET ACTIEPLAN VOOR ICT VOOR OUDEREN

Het actieplan voor gezond ouder worden in de informatiemaatschappij heeft als doel de voordelen sneller tot bij de Europese burgers, bedrijven en overheden te brengen:

- voor burgers – een betere levenskwaliteit en een betere gezondheid omdat ze langer zelfstandig kunnen leven, langer aan het werk blijven door er voor te zorgen dat ouder werknemers hun vaardigheden regelmatig kunnen verbeteren en een grotere sociale participatie;
- voor bedrijven – een grotere markt met meer kansen op de Europese interne markt voor ICT voor ouderen, beter opgeleide en productievere werknemers en een sterkere positie op de groeiende markten op wereldschaal;

- voor overheden – besparingen, meer efficiëntie en een algemene kwaliteitsverbetering van de sociale en gezondheidszorg.

Het actieplan omvat vier deelgebieden:

- (1) het bewustzijn versterken en een consensus bereiken over een gemeenschappelijke strategie;
- (2) stimulerende randvoorwaarden creëren,
- (3) de invoering en investeringen in gevalideerde oplossingen versnellen,
- (4) een gecoördineerd toekomstgericht beleid voeren door onderzoek en innovatie.

3.1. Bewustmaking en streven naar consensus

Een voorwaarde voor succes is het bewustzijn van de kansen en hinderpalen. Bewustmaking is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de leidende actoren op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Op Europees niveau kan de toegevoegde waarde erin bestaan ICT een centrale plaats te geven in het beleid van de EU.

Er is behoefte aan een gemeenschappelijke visie, strategie en partnerschap waarbij de volgende actoren worden betrokken: ouderen en hun vertegenwoordigers, ministers en nationale en regionale overheden, bedrijven en leveranciers, werkgevers, publieke en private zorgverzekeraars, onderzoekers en academici, telecommunicatie- en bouwondernemingen en standaardiseringsinstanties.

Een voorbeeld is een geïntegreerde oplossing voor zelfstandig wonen: op wettelijke, technische en financiële obstakels en de behoeften van de gebruiker moet worden ingespeeld door een combinatie van regelgeving, onderzoek, validering en introductie, alsook bewustmakingsacties waarbij alle actoren worden betrokken.

In de loop van 2007 zal de Commissie de inspanningen van de bedrijfswereld en maatschappelijke organisaties ondersteunen om een **innovatieplatform** te creëren voor gezond ouder worden in de informatiemaatschappij (als samenwerkingsforum voor strategische innovatieagenda's inzake onderzoek, introductie en implementatie), teneinde gemeenschappelijke strategie, demonstratie- en implementatieplannen voor de bevoorradingsketen te ontwikkelen.

Tijdens een ministerdebat onder het Portugese Voorzitterschap van de Raad van Ministers in de tweede helft van 2007 zullen beleidsmaatregelen worden voorgesteld om ICT te gebruiken om de activiteitsgraad bij ouderen te verhogen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de positie van oudere vrouwen in de informatiemaatschappij.

ICT en ouder worden zal een centrale rol spelen in het Europese e-inclusie-initiatief in 2008 en wordt het onderwerp van een nieuw internetportaal.

3.2. Stimulerende randvoorwaarden creëren

De Commissie zal in de loop van 2007 en 2008 grondiger onderzoek voeren naar marktbelemmeringen die de verspreiding van technologieën voor zelfstandig wonen afremmen en ter zake aanbevelingen formuleren. Gezien het potentieel van radiofrequentie-

identificatie (RFID) in systemen voor zelfstandig wonen, zal de Commissie onderzoeken welke impact en kansen deze technologieën bieden. In 2007 zal zij een Aanbeveling voor de lidstaten opstellen over de effecten op de privacy en investeringen aanmoedigen in verder onderzoek naar RFID en de ontwikkeling van prototypes op grote schaal¹⁵.

De Commissie zal de inspanningen van de lidstaten ondersteunen om de doelstellingen van de ministersverklaring van Riga, inzake de vaststelling van opties, streefdata en richtsnoeren om de **wettelijke en technische belemmeringen** voor de verspreiding van technologieën voor zelfstandig wonen weg te werken (bv. uiteenlopende vergoedings- en certificeringsregelingen; het gebrek aan interoperabiliteit van de ICT-systemen). De Commissie zal samenwerken met de vertegenwoordigers van de lidstaten in de betrokken subwerkgroepen van i2010 om informatie beschikbaar te stellen over de **wetgeving en het beleid van de lidstaten** en praktijken uit te wisselen.

Gelet op het verband tussen handicap en leeftijd, dienen de lidstaten de tenuitvoerlegging van de bestaande wettelijke voorschriften inzake e-toegankelijkheid te versterken en standaardisering op dat gebied te ondersteunen. Zoals aangekondigd in haar mededeling van 2005 zal de Commissie de herziening van het regelgevingskader inzake e-toegankelijkheid tevens te baat nemen om te onderzoeken of er behoefte is aan nieuwe regelgeving¹⁶.

Aansluitend bij het e-gezondheidsplan¹⁷ zal de Commissie in 2007 een aanbeveling publiceren over **interoperabiliteit in de gezondheidszorg**, met name gericht op de belangrijkste gegevens in het kader van de e-gezondheidsinfrastructuur (patiëntgegevens, alle noodgegevens).

De lidstaten, de bedrijfswereld, consumentenorganisaties en regionale en lokale overheden moeten de basistoegang tot breedband ICT-diensten voor ouderen bevorderen en ervoor zorgen dat zij over betere digitale vaardigheden beschikken zodat de kloof op het gebied van internettoegang overeenkomstig de ministersverklaring van Riga wordt gehalveerd tegen 2010. Dankzij de oprichting van het internetportaal zal de Commissie zal de uitwisseling van goede praktijken en de toegang tot programma's, diensten, oplossingen en initiatieven waarbij talrijke actoren zijn betrokken, vergemakkelijken. De Commissie zal in 2007 en 2008 tevens haar beleid herzien om het aanleren van digitale vaardigheden aan ouderen te ondersteunen en de vooruitgang op dat vlak meten.

Tijdens een ministerdebat onder het Sloveens Voorzitterschap in de eerste helft van 2008 zal worden ingegaan op de ethische kwesties van ICT voor ouderen. Via onderzoek, analyses en proefprojecten met het oog op marktvalidering, zal de Commissie de bedrijfswereld en gebruikersorganisaties ondersteunen bij de aanpak van ethische kwesties en onderzoeken of ethische richtsnoeren kunnen worden opgesteld.

3.3. De introductie bevorderen

Een gebrek aan impactvalidering van mogelijke oplossingen op basis van sociaaleconomische research en validering voor toepassing op grote schaal staat op dit moment een grootschalige introductie in de weg. De Commissie zal een aantal **proefprojecten opzetten in het kader van het ICT-onderdeel van het programma voor concurrentievermogen en innovatie**

¹⁵ COM(2007) 96.

¹⁶ COM(2005) 425.

¹⁷ COM(2004) 356.

(CIP) onder leiding van de bedrijfswereld, dienstverleners en lokale, regionale en nationale overheden waarbij de aandacht in 2007 in eerste instantie wordt toegespitst op zelfstandig wonen en monitoring van chronische ziekten.

Voorts moedigt de Commissie benchmarking en exploratie aan van het potentieel van ICT om mensen langer actief te laten blijven (in het kader van het CIP) en ondersteunt zij de koppeling tussen structuurfondsen en een innoverend openbaar aankoopbeleid inzake ICT en ouderen door lokale, regionale en nationale overheden.

Er wordt een **Europese regeling ingesteld voor de onderscheiding van intelligente huizen en toepassingen voor zelfstandig wonen**. In elke lidstaat zou tegen 2008 één i2010 intelligent modelhuis moeten zijn erkend. Dit aantal moet aanzienlijk toenemen tegen 2010 en uitmonden in een Europees netwerk voor de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken.

Beroepsverenigingen, de bedrijfswereld, academici en consumentenverenigingen worden aangemoedigd opleidingsprogramma's te ontwikkelen, onder meer over de toegankelijkheid van websites, gangbare ICT-instrumenten en diensten en universeel ontwerp. De Commissie streeft naar synergieën met lopende EU-projecten om, ondersteund door de verbintenissen van partners uit de bedrijfswereld en consumentenorganisaties, de invoering van een programma op masterniveau inzake 'Design for All' te vergemakkelijken.

3.4. Oriëntaties voor de toekomst

ICT voor ouderen bevindt zich nog in de beginfase: wetenschap en technologie evolueren snel en bieden uitzicht op gebruiksvriendelijke, intelligente en betaalbare oplossingen. Een voortrekkersrol op het gebied van innovatie kan een belangrijke succesfactor zijn voor de Europese industrie.

Om de resultaten van innovatie sneller en duurzaam te verspreiden moeten onderzoeksagenda's op elkaar worden afgestemd, de beperkte middelen worden gedeeld en gemeenschappelijke platformen worden ontwikkeld. De Commissie stimuleert het onderzoek op het gebied van ICT voor ouderen in het kader van de e-gezondheid en e-inclusie initiatieven binnen de context van het 7^e kaderprogramma betreffende de informatiemaatschappij waarbij meer de nadruk wordt gelegd op betrokkenheid van gebruikers en de verspreiding van aan ouderen aangepaste ICT. O&O-projecten van de EU worden gebundeld met andere initiatieven om een gemeenschappelijk interoperabiliteitskader te creëren voor ICT-oplossingen en diensten voor ouderen.

Op grond van **artikel 169** van het Verdrag stelt de Commissie het Parlement en de Raad voor een nieuw **onderzoeksinitiatief** te ondersteunen: "Gezond ouder worden in de informatiemaatschappij" met het oog op de coördinatie van de onderzoeksprogramma's van de lidstaten inzake ICT voor ouderen (voorbereid in het kader van Ambient Assisted Living). Dit initiatief zal marktgericht onderzoek naar toepassingen voor zelfstandig wonen ondersteunen. Voorts zal de link worden gelegd met het langetermijnonderzoek binnen het 7^e kaderprogramma met grootschalige innovatieprojecten in het kader van het CIP. De Commissie moedigt Europese technologieplatformen voorts aan in hun onderzoeksagenda's bijzondere aandacht te besteden aan ICT voor ouderen.

4. CONCLUSIE

In het actieplan voor gezond ouder worden in de informatiemaatschappij worden prioriteiten en acties voorgesteld waarbij ICT een goed antwoord kan bieden op de uitdagingen en kansen van de vergrijzende Europese bevolking. Het plan speelt in op de belangrijkste obstakels in termen van afstemming op de markt, aangepaste en betaalbare producten en diensten en de duurzaamheid van de geleverde diensten en bedrijfsmodellen. Het actieplan steunt op een intensievere samenwerking tussen alle actoren en streeft ernaar het veelbelovende potentieel van ICT en ouder worden in Europa en daarbuiten te benutten.

De Commissie roept alle maatschappelijke actoren, overheden en de bedrijfswereld op samen te werken om doelstellingen inzake gezond ouder worden in de informatiemaatschappij te realiseren. De lidstaten worden opgeroepen deze acties actief te ondersteunen en ten uitvoer te leggen. De Commissie roept het Europees Parlement op de versterking van de rechten en kansen voor ouderen in de informatiemaatschappij te ondersteunen, via Europese regelgeving en EU-programma's, en op die manier iedereen de kans te bieden volwaardig deel te nemen aan de Europese economie en maatschappij.